

Täysistunto

Torstai 4.9.2025 klo 16.00—20.14

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelun aloittaa ministeri Häkkäsen esittelypuheenvuoro. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.49 Puolustusministeri Antti Häkkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut 10.7. eduskunnalle hallituksen esityksen laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta. Hallituksen esityksen tavoitteena on selkeyttää oikeustilaa ensinnäkin niiden ahvenanmaalaisten kotiseutuoikeuden omaavien miesten osalta, jotka vapaaehtoisesti haluavat hakeutua suorittamaan asevelvollisuuslain mukaista palvelustaan.

Esityksessä ehdotetaan asevelvollisuuslakia muutettavaksi siten, että siinä annettaisiin säädöspohja ahvenanmaalaisten kotiseutuoikeuden omaavien miesten vapaaehtoiselle asepalvelukselle. Ehdotettu muutos selkeyttäisi Ahvenanmaan kotiseutuoikeuden omaavien miesten oikeudellista asemaa ja oikeusturvaa suhteessa muihin asevelvollisiin ja ahvenanmaalaisiin naisiin, kun myös Ahvenanmaan kotiseutuoikeuden omaavien miesten asepalveluksen oikeusvaikutuksista säädettäisiin lain tasolla.

Ahvenanmaalaisten kotiseutuoikeuden omaavien vapaaehtoista asepalvelusta koskevan muutoksen myötä pystyttäisiin myös paremmin turvaamaan keskeisten tehtävien täyttäminen Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksella. Tällä hetkellä henkilö, joka ei ole suorittanut asepalvelusta, voi hakeutua vain Rajavartiolaitoksen virkoihin pois lukien upseerinvirrat. Muutoksen myötä asepalvelukseen hyväksytyjen ahvenanmaalaisia kotiseutuoikeuden omaavia miehiä koskisivat heidän palveluksen aloitettuaan samat oikeudet ja velvollisuudet kuten muitakin asevelvollisia.

Lisäksi ehdotettu sääntely selkeyttäisi muutamista tuoreista laeista johtuvaa epäselvää oikeustilaa ja sujuvoittaisi palveluksen keskeyttämätöntä jatkamista ja reserviin kuulumista.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten edustaja Heinonen.

18.51 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos puolustusministeri Häkkäselle asian esittelystä. — Tässä hallituksen esityksessä siis Ahvenanmaan kotiseutuoikeuden omaavat miehet voisivat hakea vapauttamisen kumoamista asevelvollisuuden suorittamisesta, ja vuosittainhan asepalvelukseen hakeutuu vapaaehtoisesti muutamia kotiseutuoikeuden omaavia ahvenanmaalaisia, vaikka he ovat vapautettuja sen suorittamisesta. Niin kuin ministeri tuossa totesi, tämän muutoksen tavoitteena on selkeyttää niiden kotiseutuoikeuden omaavien ahvenanmaalaisten miesten oikeustilaa, jotka vapaaehtoisesti haluavat hakeutua suorittamaan asevelvollisuuslain mukaista palvelusta. Toinen on sitten tämä sukupuolen vahvistamiseen liittyvä muutuskysymys tässä.

Aika paljon tulee kysymyksiä myös siitä, miksi ahvenanmaalaisille ei sitten säädetä asevelvollisuutta, ja tämä on yksi iso kysymys. Tätä korvaavan palveluksen lainsäädäntöä ymmärtääkseni on yritetty useita kertoja tehdä noin sata vuotta sitten, ja kysyisin ministeri Häkkäseltä: voisiko sadan vuoden välein kokeilla tätä uudistusta eteenpäin viedä? Itse jollain tavalla ajattelisin, että maailma on kyllä muuttunut aika paljon kaiken kaikkiaan koko Ahvenanmaa-kysymyksenkin ympärillä, ja tätä keskustelua olisi syytä käydä ihan peilaten vaikkapa tapahtumiin Krimillä ja Ukrainassa laajemminkin ja siihen, minkälaisen naapurivaltion vieressä me tällä hetkellä elämme. Siinä mielessä on hienoa, että näitä uudistuksia nyt tehdään ja avataan mahdollisuuksia ja parannetaan mahdollisuuksia ahvenanmaalaisille osallistua näihin tehtäviin, mutta jollain tavalla itse kokisin, että heillä tulisi olla myös tämä säädettävä velvollisuus näihin tehtäviin.

Toinen tietysti, mistä tulee aika paljon kysymyksiä, on se, että Ahvenanmaalla on myös viriävää tahtoa vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön, ja toivon, että myös tätä kenttää selkeytetään siltä osin, että he voisivat tätä hienoa omaa harrastustaan suorittaa ja koulutusta saada myös Ahvenanmaalla.

Eli kaiken kaikkiaan toivon, että nämä kysymykset esille nousevat, mutta oikeastaan oma kysymykseni ministeri Häkkäselle liittyy tähän asevelvollisuuteen ja tähän korvaavaan palvelukseen, jota on siis yritetty säätää vuosina 1922, 1924, 1926 ja 1929, eli jos kokeiltaisiin nyt sata vuotta myöhemmin uudestaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.54 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Turvallisuus ei synny itsestään. Se rakennetaan yhdessä koulutuksessa ja varautumisessa ja ennen kaikkea korkeassa tahdossa puolustaa omaa maata. Suomalainen asevelvollisuusjärjestelmä on yksi maailman vahvimista juuri siksi, että se perustuu yhteiseen tahtoon ja vastuuseen. Tässä esityksessä puretaan lainsäädännön esteitä, jotka ovat aiemmin rajoittaneet yksilön mahdollisuutta osallistua maanpuolustukseen. Muutos on oikeudenmukainen ja linjassa sen perusajatuksen kanssa, että jokaisella kansalaisella, joka haluaa osallistua isänmaamme puolustamiseen, tulee olla siihen mahdollisuus.

Arvoisa puhemies! Kyse on yksinkertaisesti siitä, että halukkuutta ei saa torjua byrokraattisista syistä. Turvallisuus on yhteinen asia, ja me tarvitsemme kaikki mukaan. Olemme matkalla oikeaan suuntaan. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Linnell.

18.55 Jarno Linnell kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esittelystä. — Nämähän molemmat ehdotukset ovat määrällisesti rajattuja, mutta minun mielestäni kuitenkin periaatteellisesti merkittäviä. Ne vahvistavat oikeusturvaa, selkeyttävät käytäntöjä ja luovat yhdenvertaisuutta. Samalla ne osoittavat, että asevelvollisuusjärjestelmämme on kyvykäs uudistumaan ja huomioimaan yksilölliset tilanteet muuttuvassa yhteiskunnassa.

Annan myöskin tukeni edustaja Heinosen hyvälle puheenvuorolle koskien ahvenanmaalaisen aseman tarkastelua nyt ehkä nimenomaan tässä maailmantilanteessa ja ajassa, ja ehkä erityinen huomio nimenomaan ahvenanmaalaisten mahdollisuuksiin vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä.

Näen, että tässä esityksessä ahvenanmaalaisten osalta kyse on ennen kaikkea oikeustilan selkeyttämisestä. Itsehallintolaki vapauttaa kotiseutuoikeuden omaavat miehet asevelvollisuudesta, mutta siis käytännössä pieni joukko, arviolta 5—10 henkilöä vuodessa, hakeutuu vapaaehtoiseen palvelukseen. Kyllähän tämä sekä symbolisesti että konkreettisesti vahvistaa puolustusjärjestelmäämme osaamisella ja paikallistuntemuksella.

Tämä toinen uudistus koskee sukupuolen vahvistamista, ja on minun mielestäni tärkeää, että lainsäädäntö tukee palveluksen keskeytymätöntä jatkumista myös silloin kun henkilön juridinen sukupuoli muuttuu, ja tähän koskee sekä palveluksessa olevia että reservissä olevia. Esityksen lähtökohtana on, kuten tuleekin olla, henkilön aktiivisuus ja tahto. Uudistus myös poistaa epäselvyyksiä ja turvaa sen, että palvelus tai reservissäolo ei katkea turhiin hallinnollisiin epäselvyyksiin.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka kyse on sinällään teknisistä muutoksista, niin minun mielestäni näihin esityksiin liittyy myös syvällisempi ulottuvuus. Meidän maanpuolustuksemme, kuten tiedämme, uskottavuushan rakentuu siitä, että kaikki kansalaiset voivat kokea järjestelmän oikeudenmukaiseksi ja ymmärtävät paikkansa sen kokonaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

18.58 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Ahvenanmaan asevelvollisuutta koskeva järjestely on nyt historiallisesti poikkeuksellinen. Kotiseutuoikeuden omaavat ahvenanmaalaiset miehet on vapautettu asevelvollisuudesta, koska heille säädettyä korvaavaa palvelusta ei ole koskaan järjestetty. Tämä on merkinnyt sitä, että vaikka halua olisi ollut, eivät ahvenanmaalaiset miehet ole voineet, ainakaan kovin isossa määrin, osallistua varusmiespalvelukseen.

1990-luvulla naisille avattiin mahdollisuus hakeutua vapaaehtoiseen asepalvelukseen, ja mikäli oikein olen ymmärtänyt, niin tästä on seurannut aika nurinkurinen ja epäoikeudenmukainen asetelma: ahvenanmaalaiset naiset pääsevät halutessaan suorittamaan asepalveluksen mutta miehet eivät. Toisin sanoen miehet, joista osalla on varmasti ollut suurikin maanpuolustustahto, on suljettu kokonaan tai ainakin suuremmilta osin tämän ulkopuolelle.

Tämä on ollut selkeä epäkohta, johon käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä viimeinkin sitten puututaan. Jatkossa ahvenanmaalaiset miehet voivat hakea vapautuksensa purkamista ja hakeutua vapaaehtoisesti varusmiespalvelukseen. Tämä on mielestäni erinomainen uudistus. Se antaa mahdollisuuden nuorille miehille, jotka haluavat osallistua maanpuolustukseen, tulla osaksi varusmieskoulutusta ja liittyä reserviin, aivan kuten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2025 vp

muuallakin Suomessa. Samalla tämä uudistus tietysti vahvistaa yhdenvertaisuutta. Ei ole ollut oikein hyväksyttävää, että ahvenanmaalaisilla naisilla on oikeus valita ja miehille vastaavanlaista mahdollisuutta ei ole juurikaan tarjottu. Jatkossa tulisi olemaan vähintään vapaaehtoisuuden kautta mahdollisuus osallistua palvelukseen.

Sitten tämä toinen esitysosio, sukupuolen vahvistamiseen liittyvät muutokset: Käytännössä lakiin tuodaan selkeä menettely sille, että jos henkilö vahvistaa sukupuolensa palveluksen aikana tai sen jälkeen, hänen palveluksensa ja reserviläisstatuksensa voidaan järjestää tarkoituksenmukaisesti. Tämä on tarpeellinen uudistus, joka poistaa toki tulkinnanvaraisuuksia ja turvaa yksilön oikeudet. Samalla se varmistaa, että Puolustusvoimilla on selkeät pelisäännöt tällaisessa tilanteessa. On aina tärkeää, että pelisäännöt ovat selviä, vaikka näitä tapauksia varmaan ei hirveän paljon ole.

Eli, arvoisa puhemies, kokonaisuutena voidaan todeta, että tämä lakiesitys parantaa maanpuolustuksen yhdenvertaisuutta ja antaa mahdollisuuden osallistua niille, jotka ovat aiemmin jääneet täysin tai osittain ulkopuolelle. On erinomaista ja tärkeää, että jatkossa ahvenanmaalaiset nuoret miehet voivat omasta tahdostaan hakeutua asepalvelukseen, ja on hyvä, että sukupuolen vahvistamiseen liittyvät kysymykset saadaan säädettyä selkeästi.

Edustaja Heinonen tässä hyvin kaiveli vähän historiaa, ja kyllä minä kannatan tätä edustaja Heinosen ajatusta, että olisiko nyt jo korkea aika tehdä tässäkin asiassa isompia liikkeitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

19.02 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! On oikea, tärkeä askel, että ahvenanmaalaisille miehille, joilla on kotiseutuoikeus ja halu osallistua maanpuolustukseen, avataan tähän selkeä oikeudellinen väylä. Jokainen vapaaehtoinen tuo mukanaan paikallistuntemusta ja osaamista, jota me tarvitsemme. Turvallisuustilanne ei tunne rajoja. Sen vuoksi on välttämätöntä, että myös Ahvenanmaalla kehitetään siviilipalvelusta alueen erityistarpeet huomioiden. Tämä on koko Suomen etu.

Rouva puhemies! On ollut epäoikeudenmukaista, että sukupuolensa vahvistanut on voinut menettää oikeutensa jatkaa palveluksessa tai reservissä, vaikka halua olisi ollut. Tämä ei ole ollut tasa-arvoa eikä myöskään maanpuolustuksen etu. Nyt lainsäädäntö korjaa epäkohdan. Koulutettu sotilas pysyy käytettävissä, jos hän itse niin tahtoo. Tämä on oikeudenmukainen ratkaisu ja vahvistaa koko maan puolustusta.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että turvaamme sekä maanpuolustuksen tarpeet että yksilön itsemääräämisoikeuden. Mikäli henkilö haluaa jatkaa palvelusta sukupuolen vahvistamisen jälkeen, se onnistuu. Jos hän ei halua, se on hänen oma päätöksensä. Tämä on modernia ja oikeudenmukaista lainsäädäntöä, jossa kunnioitetaan sekä yhteistä turvallisuutta että yksilön vapautta.

Arvoisa puhemies! Annamme myös tärkeän viestin nuorille. Heidän haluansa osallistua maanpuolustukseen arvostetaan, heidän identiteettiään kunnioitetaan ja heidän osaamistaan tarvitaan. Me tarvitsemme jokaisen, joka haluaa kantaa vastuuta yhteisestä turvallisuudesta riippumatta siitä, onko kyse ahvenanmaalaisesta miehestä tai sukupuolensa vahvistaneesta henkilöstä. Tämä on tasa-arvoa käytännössä, ja kiitänkin tästä esityksestä haluttua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2025 vp

19.04 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Häkkäsellä on vastuullaan valtavan tärkeä työ, ajantasaistaa Suomen maanpuolustukseen liittyviä lainsäädäntöjä, ennen kaikkea varmasti Nato-aikaan, mutta on todella hienoa havaita, että ministeri tekee jatkuvasti työtä myös sen suhteen, että nämä kansallisesti tärkeät kysymykset, kuten tässä nyt esiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä, tulevat myös ajantasaistettua ja kestäväällä tavalla ratkottua. Kiitos siitä ministerille, ja puolustusvaliokunnan puolesta lupaan, että tämäkin hallituksen esitys tulee varmasti huolellisesti mutta ripeästi valiokunnassa käsiteltyä. Puhemiesneuvostohan ehdottaa, että esitys menee myös perustuslakivaliokunnalle lausunnon antamista varten, ja tietysti sitten huolellisesti perustuslakivaliokunnan arvion jälkeen mietinnön osalta tulemme etenemään.

Todella, nämä molemmat puolet ovat kannatettavia, kuten tässä edellä edustajakollegat ovat puhuneet, mutta, arvoisa rouva puhemies, jos sallitte, niin, kun ministeri on nyt paikalla, haluaisin esittää kysymyksen myös asevelvollisuuteen ja toisaalta naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen liittyviin lainsäädäntöihin. Uskallan sanoa, että Suomi on maailman tasa-arvoisin yhteiskunta, ja meillä on pitkä perinne jo 30 vuoden ajalta siitä, että vapaaehtoiset naiset ovat voineet osallistua maanpuolustusvelvollisuutensa täyttämiseen, joka tietysti koskettaa ihan jokaista meistä ja on kautta historian koskettanut. Mutta siis naiset ovat voineet osallistua tuon maanpuolustusvelvollisuutensa täyttämiseen asepalveluksen suorittamalla.

Nyt tässä ajassa tietysti tavoitteena on ikäluokkien pienentyessä se, että yhä suurempi osa sekä tietysti asevelvollisista nuorista miehistä että toisaalta sitten vapaaehtoisen asepalveluksen kautta nuorista naisista suorittaisi asepalveluksen. Näin he saavat sen koulutuksen, jota sitten reservimme tarvitsee, jotta pystymme luomaan uskottavan maanpuolustuksen ja pelotteen vihollisia vastaan osana Naton liittokuntaa. Kun yhä useampi nuori palveluksen suorittaa, niin meille väistämättä muodostuu reservissä myös sellaisia tilanteita, joissa alaikäisten lasten kaikki huoltajat ovat sijoitettuina Puolustusvoimien reservin tehtäviin.

Kun ajatellaan tilannetta 30 vuotta sitten, jolloin Euroopassa elettiin syvää rauhanaikaa, ei varmaankaan lainsäädäntöä laadittaessa osattu kuvitellakaan tilannetta, että oikeasti joskus tarvitsisi joukkoja perustaa ja palvelukseen astua. Kysyisin ministeriltä: onko mietitty sitä lainsäädäntöpohjaa ja ajantasaistusta, että alaikäisillä lapsilla säilyy kotona kuitenkin huoltajia tilanteessa, jossa sitten oikeasti oltaisiin tilanteessa, että joukkoja perustetaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

19.07 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies, ja arvoisa ministeri! Transihmisten oikeuksien vahvistaminen on oikea suunta myös maanpuolustuksessa, ja kiitän hallitusta tästä esityksestä. Esityksen tavoitteena on selkeyttää nykyistä oikeustilaa ja parantaa sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Sukupuolen vahvistamista koskevan lain oleellinen periaate on, että henkilön sukupuoli on pidettävä juridisesti vahvistettua sukupuolta. Tämä periaate on tärkeä, jotta sukupuolensa vahvistavat henkilöt tulevat kohdatuiksi oikean sukupuolensa mukaisesti. Tämä esitys antaa transihmisille ne oikeudet, jotka heidän vahvistettuun juridiseen sukupuoleensa liittyvät riippumatta siitä, mihin sukupuoleen heidät on syntymässä määritelty ja minkä juridisen sukupuolen mukaisesti he ovat varusmiespalveluksensa tai naisten vapaaehtoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2025 vp

sen asepalveluksen suorittaneet. Tällä hallituksen esityksellä tehdään yksilöiden kannalta välttämättömät tarkennukset nykyiseen lainsäädäntöön.

Arvoisa puhemies! Ratkottavat ongelmat johtuvat tietysti ensisijaisesti siitä, että eri sukupuolia kohdellaan Suomessa yhä asevelvollisuuden osalta eri tavalla, ja binääriseen sukupuolijakoon perustuvat lait ovat aiheuttaneet ongelmia sukupuolensa toiseksi vahvistaville transihmisille. On myös syytä huomauttaa, että tämä binäärinen jako jättää kokonaan huomioimatta ihmiset, joiden sukupuoli on muu kuin nainen tai mies.

Vuonna 2023 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan yläkouluikäisistä noin viisi prosenttia kertoo kuuluvansa sukupuolivähemmistöihin. Osa näistä nuorista määrittelee sukupuolensa jotenkin muuten kuin mieheksi tai naiseksi. Olisikin perusteltua, että myös asevelvollisuuslakia arvioitaisiin tulevaisuudessa siitä näkökulmasta, miten se huomioisi paremmin ihmisten sukupuolen moninaisuuden.

Vielä haluan muistuttaa, että sukupuolivähemmistöön kuuluvat asepalvelusta suorittavat henkilöt kuuluvat haavoittuvaan asemaan asepalvelusta suorittaessaan. Siksi olisikin tärkeää, ja on tärkeää, että Puolustusvoimissa edistetään määrätietoisesti käytäntöjä ja rakenteita, jotka tukevat tasa-arvoa ja auttavat puuttumaan ja ehkäisemään kaikenlaista syrjintää ja häirintää. Käytänkin tilaisuuden hyväkseni ja kysyn arvoisalta ministeriltä: voisitko kertoa, miten tätä syrjinnän vastaista työtä Puolustusvoimissa entisestään vahvistetaan? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Linnell.

19.10 Jarno Linnell kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hyvin lyhyesti tartun vielä tuohon hyvin ajankohtaiseen asiaan, jonka edustaja Autto nosti esille, koska viestejä tästä tulee ja huomaan, että tämä on asia, mikä tuolla eri kentillä puhututtaa.

Meillähän tulee siis ensi kuussa, lokakuussa, täyteen 30 vuotta siitä, kun ensimmäiset naiset aloittivat asepalveluksensa, muistaakseni 25 naista kahdessa joukko-osastossa aloitti palveluksensa, ja 30 vuodessa on tapahtunut paljon. Jatkossa, kun miesikäluokat suhteellisesti pienenevät, naisia tarvitaan vapaaehtoiseen asepalvelukseen entistäkin enemmän.

Mutta se, mikä selkeästi nyt puhututtaa, on se, minkä edustaja Autto nosti esille, että me olemme yhä useammin tilanteessa, jossa molemmat vanhemmat siinä kyseisessä perheessä ovat reservissä sijoitettuja. Silloin jos kutsu käy ja siellä on esimerkiksi pieniä lapsia kotona, niin ihan aiheellisesti näissä perheissä tälläkin hetkellä mietitään sitä, lähtevätkö molemmat, mikä on menettelytapa, miten lasten käy siinä hetkessä ja niin edespäin. Mitä Puolustusvoimien kanssa olen asiasta keskustellut, niin ymmärtääkseni se tilanne on tällä hetkellä niin, että tapauskohtaisesti nämä käsitellään ja molempia vanhempia ei pienten lasten kyseessä ollessa lähetetä sitten niin sanotusti rintamalle tai koviin tehtäviin.

Mutta tämä on varmasti asia, jota on syytä meidänkin entisestään selkeyttää, ja kysyisinkin ministeriltä, että miten tästä aiheesta on ollut puolustushallinnossa keskustelua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri käyttää viimeisen puheenvuoron?

19.12 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnä tästä korvaavasta palvelusta. Sitä on eri yhteyksissä pohdittu. Nämä ovat itsehallintolakiin liittyviä kysy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2025 vp

myksiä, ja tietysti Ahvenanmaan maakuntahallinnon kanssa yhteispäätöskysymyksiä, ja ne ovat olleet eri aikoina vireillä. Niitä on tietysti silloin sata vuotta sitten esitettykin. Näitä varsinaisia uudistuksia nyt tämän korvaavan palveluksen osalta: muun muassa tässä Halosen toimikunnassa taisi olla itsehallintolain osalta tätä pohdintaa. Tämä asia aktivoituu, kun tätä itsehallintolakia arvioidaan seuraavan kerran, ymmärtääkseni lähiaikoina, jos nyt oikein muistan. Yleisesti tämän vapaaehtoisen palveluksen ja ahvenanmaalaisten turvallisuustehtäviin osallistumisen osalta selvästi on kiinnostusta, ja tälläkin lakiesityksellä nyt mahdollistetaan lisää sitä, että henkilöt voivat osallistua vapaaehtoiselta pohjalta.

Syrjinnän vastainen työ on Puolustusvoimissa korkealla prioriteetilla. Ihmiset ovat yhdenvertaisia myös maanpuolustustehtävissä, ja jokaista tarvitaan, ja tämä periaate pätee kaikissa Puolustusvoimien toiminnoissa.

Molempien vanhempien osallistuminen on sellainen asia, joka on tällä hetkellä pohdinnassa. Jos tästä sanoisi noin yleisesti, niin on äärimmäisen painavaa ja tärkeää, että yhä useampi nainen kokee tahtoa osallistua maanpuolustustehtäviin. Se on erittäin arvokasta. Suomi on maailman paras tasa-arvoma, ja myös maanpuolustuspuolella nähdään vapaaehtoisella puolella kasvava määrä naisilla kiinnostusta maanpuolustustehtäviin joko asepalveluksen kautta tai sitten vapaaehtoisen maanpuolustuksen tehtäviin tai kokonaisturvallisuuden tehtäviin. Me pyrimme lisäämään kaikkia näitä väyliä tällä hetkellä.

Mitä tulee sitten vanhempiin, jos molemmat vanhemmat ovat reservissä sijoitettuja ja tulee tehtävä päälle. Olen tätä asiaa selvittänyt, ja sellaisen ei pitäisi olla mahdollista käytännössä. Eli nykyiset poikkeusperusteet jo käytännössä ihan lain mukaankin mahdollistavat sen, että tällaisissa tapauksissa sellaista kohtuutonta tilannetta ei aiheudu. Mutta meillä on arvioinnissa tällä hetkellä eri lakiuudistusten yhteydessä se, tulisiko tätä asiointilaa myös oikeussäätelyssä vielä varmistaa ja selventää. Mutta se on hyvin teoreettinen tilanne, että sellainen jotenkin pääsisi tapahtumaan. Nykyisenkin sääntelyn pitäisi jo kattaa, mutta meillä on arvioinneissa, pitäisikö tätä selventää, jotta ei vain ole mitään epäselvyyttä myöskään siellä kentällä. Ihan turvallisimmiin mieliin voivat molemmat vanhemmat tällä hetkellä olla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.